

כהלכה, כאשר כל הפרסים שבי עולם.

סופר, חובב ראשיתיות, רשם פעם על אחד מספריו את ההקדשה הבאה: „שומר ישראל, עתיד גנון נא ורחם נא.” (בראשיתיות: ש״י עגנון).

אחרונה נוהג עגנון לכתוב בישיבה, ליד שולחן כתיבה, אולם במשך שנים נהג לכתוב בעמידה, ליד עמודתפילה המצוי בחדר-עבודתו. מעולם לא המיר את עפרונותיו או את עטיו הנובעים בעט כדורי או במכונת-כתיבה.

גבאי בית-הכנסת הקטן שבשכונתו — תלפיות — נוהג עגנון למסור פתק, בו רשומים כל אותם המתפללים המקפידים לא לדבר בשעת התפילה. כאות הוקרה, נוהג הסופר הישיש לברכס על כך במיוחד בשעת תפילתו.

ילד קרא את דברי — אני שמח. אבל אם ידך מטריח אותי, שאני אישי לח לו חתימות, או שהוא שואל אותי שאלות — אז זה לא נוהג.

הדבר הגדול הזה, שנמצא ש מעריכים גם דברי שיר, דברי מחשבה, שמעריכים את זה גם בכסף. כלומר, לא רק הכסף הוא החשוב חשוב גם העניין הרוחני שיש בכסף. לעתיד לבוא יתבטלו בוודאי המטבעות. יצחקו מה זה שהיו בני-אדם, שקיבלו חתיכת לחם רק מפני שנתנו חתיכת נחושת בעד זה. יצחקו, אבל כל זמן שהעולם כך מסודר — אז אני מחשיב את הכסף...

ל השאלה מה הן תוכניותו לעתיד, השיב: „אני כאותה אשה זקנה, שהרבה ולדות עדיין לה בבטן, אך כוח ללידה — אין.”

ל ריקנות הדור הצעיר: „זו לא מכת הדור הזה. זה התחיל עוד עם יסוד גמנסיה הרצליה בתל-אביב, כאשר נערי-תלמיד יכול היה לעלות על הבמה, לא לומר מאומה ולזכות בתשואות רק מפני שהדברים נאמרו בעברית.”

גנון התרעם לא פעם על כך שסופרים רבים גונבים מד יצירותיו. על „ימים נוראים” שלו אמר פעם בבדיחות: „כפר זה הוליד הרבה מזמרים.”

הפרס הודיע, כי ישמח לני טוע לשטוקהולם, בירת שבדיה, ולקבל את הפרס מדי המלך, שכן מעולם לא בירך „ברוך שחלק מי כבודו לבשר ודם” — ברכה שמברכים בה מלכים.

ל המשררת נלי זקס, שותפתו לפדס: „אני מכיר אותה פנים אל פנים, אבל לצערי לא קראתי.” (זקס

על עגנון: „אני גאה להתחלק בפרס עם סופר שאני מעריצה מזה שנים.”

הודי אינו מרגיש את עצמו בילדור תו צעיר, גם לא בזקנותו זקן. כדי לקבל מקום באוטובוס, שלא אצטרך לעמוד, אני עושה את עצמי זקן, מפני שלא כל אחד ואחד נותן לי מקום באוטובוס.”

מו שאינשמיין קיבל כי פעם הראשונה רק את מחצית הפרס, ואחר-כך קיבל את הפרס השלם — גם לי יש תקוות.”

שצולם השבוע על-ידי אנשי טל-ביזיה מחו"ל: „אינני מבין, הרי זה מעשה ביום, ואני אינו שחקן טוב.”

חד הדברים המטרידים אותי הוא, שאנשים אומרים כי הושפעתי על-ידי קפקא, ובכך, נכון אני להודות כי קראתי שניים מספריו של קפקא, אך לא בהנאה רבה, ואחר-כך שמתי אותם הצידה. לא רציתי יותר.”

ל השאלה מי השפיע עליה, ענה: „רק אחד ויחיד — האלוקים.”

ל אשתו: „אילמלא היא, הייתי הולך לאיבוד. אומרים שהקדוש ברוך הוא רצה להביא צרות על חלק מן האנושות, ונתן להם אשה.”

ל המשררת נלי זקס, שותפתו ל פרס: „כל המחובר בטהרה — טהור. מכיוון שנתנו לה הפרס יחד אתי, אני מניח שהיא משוררת חשובה.”

בר בהיותו בן תשע (היה זה בן 1897) כתב בלדה באידיש. על נער שיצא להדליק נרות על שפת נהר ונחטף על-ידי בתולתיים.

מואל יוסף צ'אצ'קס, הש״ת ממש לראשונה בשם העט עגנון כבר ב-1909, בשנת פרסם סיפורו „עגונות”. 15 שנה לאחר מכן הפך שם זה לשמו הרישמי.

השביע את רצונו לנסוע לשטוקהולם, לקבל מידי מלך שבדיה את פרס נובל, סיפר עגנון כי רק פעם אחת בחייו נודמן לו לראות מלך. היה זה בווינה, שם שהה בדרכו לארץ-ישראל. שני מלכים היו בדרכם אל ה קיסר יוזף. הרחוב היה מלא אנשים, שרגליהם בוססו בנוץ וברפש, אחרי שירד גשם. „בעבור כירכרת המלכים, ניתו בוץ על בגדי.”

גנון, המסתפק במעט אוכל, צמחור ני עוד מימי נעורו. הוא אינו טועם בשר, אפילו לא בשבת, ורק לאחרונה החל באכילת דגים, וגם זאת רק כדי להקל על אשתו בהכנת התפריט.

ת יצירתו שבועת אמונים כתב ב שתי ישיבות רצופות, בלילה אחד, בו כתב את רוב הדברים, גילה לי פתע כי אזל הנייר. ללא היסטוסים קרע את ציפוי הקרטון מקירות חדר-עבודתו, המי שיך במלאכת הכתיבה ללא הפוגה.

שבישרו לו לראשונה על זכייתו בפרס נובל, עוד לי פני שפורסם הדבר רישמית, העיר: „אני חושב שכל העניין אינו אלא עורבא פרח. תבם הפיץ מישהו את הידיעה כדי לעשות צחוק מאתנו.”

ובשחזורו ניסחו לשכנעו באמרי תות הידיעה, אמר: „אילו היתה זו אמת, הייתי מרגיש בכך כתפרי לת שחרית. על כל פנים, טוב שלא אמרתי, תחננו.” — תפילה שאין אומרים אותה בשעת שימי חח.

שנשאל איזו מבין יצירותיו נח שבת בעיניו יותר, השיב: „לך ושאל אדם שיש לו כמה ילדים, למי נתונה אהבתו.”

ש לי הרבה אוהבים וגם הרבה מתנגדים, אולם כאשר אני קורא עמוד אחד מכתבי, ואני רואה שכן עדיין לא כתב איש בספרות העברית — אני מסיה את הדעת מכל דברי הביקורת.”

הידיעה בחדשות, עשתה לה השמועה כני פיים בכל רחבי המדינה (ראה לעיל).

את כולם גרפה השמחה, מבלי שאיש מהם יתעכב לחשוב רגע על העובדה, שאת פרס נובל מעניקה האקדמיה המלכותית השבדית, וכי מלך שבדיה בכבודו ובעצמו מוסר את הפרס לזוכים בו, וכי גם המלך וגם האקדמיה רגישים מאד להדלפות.

יודע גם כי שבועות רבים לפני חליקת פרס נובל, מופיעים ניחשים שונים ומשונים. יתחננים מכובדים מתייחסים לשמועות אלה בהתסיגות. סוכניות ידיעות, שניסו לוודא בשבדיה את מהימנות הידיעה, לא הביאו את האיר שור המיוחל. בעקבות השמועה המשמחת התפשטו שמועות עצובות. נאמר שעגנון אינו אלא אחד מכמה מועמדים, וכי לגבי כל המועמדים ביקש הרדיו השבדי ראיו

הבכירים של הרדיו, ורעיתו של יור הנ הלת רשות-השידור — חיים יחיל. ההקלטה נערכה עבור התוכנית הספרותית, המשררת מדי ערב שבת בשעה 18.20 — השבועון לספרות ואמנות. יחיל ידע על כך מראש, עגנון ידע על כך מראש, וגם הציבור כולו ידע על כך מראש, כי דאגו להודיע לו בעיתונות וברדיו.

אבל שרהדתות, זרח ורהפטיג, שחיפש הודמנות להראות לציבור הדתי כמה הוא דואג לשמירת השבת. מצא הודמנות לרכב על סוס חוק. הוא צילצל אל עגנון, שהוא שומר מיצוות על פי דרכו, אך רחוק מי קנאות דתית, שאל ממנו רשות לבטל את השידור. מיד אחרי זה הוא צילצל אל חיים יחיל, הודיע לו כי עגנון מתנגד לשידור הראיון עימו אחרי כניסת השבת.

מה שורהפטיג לא ידע, זה שראיון אחר (המשך בעמוד 14)